

TORONTÁI

Megjelenik naponta reggel. — Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda: Beckserek (Nagybeckserek),
Sepp Kraft (Zápolya) ucca 3. szám. — Telefoni 21.

K E D D, 1943 JULIUS 27
72. évfolyam 169. szám

Előfizetésben:

Évente 600 félévre 300
negyedévre 150 havonta 50

A magas Észak tengerpartjai fölött vadász- repülők lelőttek 35 angol bombázót, egy német hajókaraván elleni támadás során

Berlin, július 26.

A Kubán hidfőnél és a Miusz szakaszon az ellenség több helyenkinti támadása meg-
hiúsult, amelyeket a védelem
részben ellentámadással elhá-
ritott.

A Donjec középszakasza a
szovjet támadási tevékenysége
láthatólag leányhult.

Erős bolsevista gyalogos és
páncélos harckocsi kötelékek
ismételen sikertelenül kísérel-
ték meg az áttörést a Bjelgi-
rod térségben.

Orel harcterepen a változa-
tos hevességgel folyó csaták
tovább tartanak. A védelem a
szovjet támadásokat ellentá-
madással több helyen vissza-
verte. Helyenkinti betöréseket
a német csapatok elreteszelték.

A bolsevisták erős gyalogos
és páncélos harckocsi egysé-
gekkel a Ladoga-tó déli ré-
szén vezetett összes támadásai
az ellenség rendkívüli véres
veszteségével összeomlottak.

A bolsevisták a tegnapi
csatákban elveszítettek 125
páncélos harckocsit.

A Miusz harcszakaszon le-
folyt utóbbi küzdelmekben
különös hősiesség magatartást ta-
núsított a rajna—weszfáleni
16. számú páncélos gárda had-
osztály.

Szicília szigetén tegnap csak
egy helyekre szorítkozott a
harctevékenység, anélkül, hogy
az ellenség sikert ért volna el.
A légierők vadász és romboló
repülők sikeresen beleavatkoz-
tak a földön küzdő csapatok
ütközeteibe. A légvédelmi tü-
zéréség a Messzina tengerszo-
rosban egy ellenséges gyors-
hajót lángba borított.

Hollandia tengerpartjain az
elmúlt éjjel ismét ütközetre
került sor egy német hajóka-
raván biztonsági kísérete és an-
gol gyorshajók között. Az üt-
közetek során egy ellenséges
gyorshajó elsüllyedt, öt további
tűz martalékává volt és né-
hány súlyosan megrongálódott.

Egy német hajójármű elveszett.
A hajó védőrségének nagyrésze
megmenekült.

A magas Észak tengerpart-
övezete fölött a német vadász-
repülők a mai napon délelőtt
visszaverték az ellenséges légi-
erők német hajókaraván ellen
vezetett támadását. A támadó
repülőgépek közül a német
vadászrepülők lelőttek 35 re-
pülőgépet, köztük 11 nehéz
bombázót.

Amerikai bombázók nap-
pali támadásban norvég terü-
letre dobtak bombákat, ame-
lyek során a lakosság közül
sokan életüket veszítették és
megsebesültek. Dornheim vá-
rosában tetemes rombolások

történtek lakónegyedek épü-
leteiben.

Erős angol bombázó köte-
lék elmúlt éjjel terrortámadást
intézett Hamburg város ellen.
A bombázás következtében a
lakosság súlyos veszteséget
szenvedett. Lakónegyedekben,
kulturértékekben és középü-
letekben tetemes a rombolás.

A német tengerpartvidéken
és a norvég tengerpart-térség
fölött a légvédelem, eddigi je-
lentések szerint, lelőtt 17 el-
lenséges támadó bombázót.

A már tegnap bejelentett
Kréta szigete ellen megkisé-
relt angol repülőgéptámadás
alkalmával a légvédelem lelőtt
21 ellenséges repülőgépet.

Mussolini miniszterelnök lemondása

Róma, július 26.

A Stefani hírközlő értesülése
szerint, Mussolini miniszterel-
nök benyújtotta lemondását,
amelyet az olasz király és
császár elfogadott és a kor-
mányfői tisztséget Badoglio tá-
bornokra bízta. A lemondás,
bár úgy tűnik, váratlanul tör-
tént, beavatott körökben tud-
ták, hogy be fog következni,
mert a Duce egészségi állapota

utóbbi időben erősen megren-
dült, ami munkájában akadá-
lyozta. Badoglio tábornok hi-
vatalát azonnal átvette és egy-
üttal kiáltvánnyal fordult az
olasz néphez, amelyben tömö-
rülésre hívja fel a haza és a
király érdekében. A haza tes-
tén súlyos sebeket ütött az
ellenség, de folytatja a küz-
delmet és bizva bizunk a végső
győzelemben, — mondotta Ba-
doglio tábornok.

Evés közben jön meg az étvágy

Stockholm, július 26

A régi francia példaszó állapította
meg „L'appétit vient en mangeant.“
Az északamerikaiak ugyan nem fran-
ciák, de úgy tűnik, ők is annak a
közmondásnak jóslását vallják ma-
gukénak. Miután egyre-másra beszél-
lingóztak olyan területekre, ahol
eddig az angol volt a teljhatalmú ur,
most az egész angol impériumot
akarják szőröstül-bőröstül bekebe-
lezni, fölfalni. A Chicagó Daily Tri-
bune című lap az USA arravonat-
kozó terveit következőkben tárja föl
minden kérés nélkül. „Nagybritan-
nia négy állammal, vagyis Angliával,
Skótszággal, Welsszel és Írors-
zággal csatlakozhatik Amerikához.
Kanada egy további állam lehetne, a
mely csatlakozik. Ausztrália Uj-
zéland és a szomszédos szigetek szin-

tén államot képezhetnek. Igen könnyű
volna a helyzet Ausztráliával,
mert az ugyanis meggyőződhetett, hogy
Anglia nem tudja megvédeni. A csa-
tolt államok rendelkezésére állana az
amerikai munkaerő, az amerikai ipar
és mérhetetlen gazdagság. Angliára
ugyis nagy vonzóerővel bír az ame-
rikai aranykészlet és nem utolsó sor-
ban a vámhatárok megszüntetése.
Az kívül megszabadul majd a szü-
letési kiváltságosak uralmától. Meg-
szűnne a királyi intézmény, ami
egyébként is már csak a királyok
árnyékuralmát jelenti régen.

Igy a yenkik tervezgetése. De a
háborúnak még nincs vége. Nagy
kérdőjel, hogyan kerül ki abból maga
USA. Egyébként szolgáljon nekik
egy zamatos magyar példaszó is:
„Aki sokat markol, az keveset fog!“

Spanyolország nem támogatja a tengely buvárnaszádjait

Rio de Janeiro, július 26.

A riodejaneirói spanyol nagykövet-
ség hivatalosan cáfolta azokat a brazil
sajtóban is terjesztett híreket, hogy a
spanyol hajók együttműködnek brazil
vízeiken tevékenykedő német és olasz
buvárnaszádokkal.

Érsekek részvétnyilatkozata

Róma, július 26.

Öszentsége XII. Pius pápa Róma
bombázása miatt tiltakozó jegyzéket
intézett Roosevelthez és Churchill-
hez. A világ minden részéből érke-
tek és érkeznek szakadatlanul az
érsekek részvétnyilatkozatai a pá-
pához, amelyekben egyben bejelen-
tik csatlakozásukat a pápa tiltakozá-
sához. Azok között a legmeggrázóbb
az, amelyet Ausztrália érseki kara
Szidneyből juttatott a pápához és
amelyben óvást emel a keresztény
szentség központjának, Rómának
bombázása ellen.

Vérdíj a partizánvezér fejére

Zágráb, július 26.

Zágrábi jelentés szerint a horvá-
tországi német haderő parancsnoka
100.000 aránymárka vérdíjat tűzött
ki Tito kommunistavezér fejére.
Az összes városokban és falvakban
kifüggesztett hirdetemény szerint Tito
a horvátországi partizánok vezére és
az ő lelkiismeretét terhelő a horvát
területen elkövetett valamennyi kom-
munista bűncselekmény. Ha őt sikerül
árta matlanná tenni, akkor minden bi-
zonnyal megszűnik a kommunisták bü-
nös tevékenysége is Horvátországban.

A zágrábi rendőrség adatai szerint
Tito valódi neve Josip Bros. Zágráb
környékén, Zlatar községben született,
s régebben géplakatos volt. 1924-től
1928-ig többször ítelték el közönséges
bűncselekmények miatt. Jelenleg való-
színűleg vagy Szlavóniában, vagy a
Szerémségben tartózkodik, bár azt sem
tartják kizártnak, hogy Horvátország
nyugati részében rejtőzködik, esetleg
magában Zágrábban.

A bukaresti rendőrség szigorú intézkedése

Bukarest, július 26

A fővárosi rendőrség közli, hogy
mindazokat a nőket, akik nem értve
meg a mai nehéz időket, tulságosan
kifestve, feltűnő hajviselettel és túl-
rövid ruhában jelennek meg az
uccán vagy a nyilvános helyiségek-
ben, valamint a.okat a férfiakat, akik
a melege való hivatkozással nyilván-
os helyiségekben felsőkabátjukat
levetik, gallérijukat kigombolják és
az ing ujját felgyűrlik, továbbá azo-
kat, akik hangos és kihívó magatar-
tást tanúsítanak, a rendőrség szer-
veit leigazoltatják és eljárást indítá-
nak ellenük.

Példamutatását jutalmazza a magyarok Istene

Eltemették Christján Jenőt
Becserek, július 26.

A piarista templom oltára előtt újabb ravatal. Gyászdrapéria, nemzeti színű szalagos koszorúk nyárderéki vtrágokból. A harangok két napja zengik a halálhírt a szélrózsza minden irányába. Christján Jenő főgimnáziumi tanárt bucsuztatják.

A koporsóhoz szomorú arcú emberek jönnek. Jóbarátok és ismerősök, és azok is, akik csak teteteinek hírét hallották. Apa jön a fiával. Letérdelnek és halk ima száll szívékből a menyey magasságokba. Szemükből könny perog.

Órával a temetés előtt az ég is megnyitotta csatornáit, zivatar vonult át a városon.

A halotti beszterelést Kovács István bánáti püspökhelyettes, prelátus, ajtonymonostori apát, plébános végezte. A kriptánál a tanári kar és az iskolák nevében Könczöl József, a kereskedelmi akadémia igazgatója bucsuzott az elhunytól.

— Életemben sok koporsó mellett állottam, — mondotta el-csucsuló hangon — számos alkalommal rótták rám azt a szomorú feladatot, hogy az elhunytat elparentáljam, de megvallom őszintén, soha, egyetlen egy alkalommal sem voltam ennyire meghatva, mint a jelen esetben, mert ha van tragikus vég, akkor ez az!

— Nincs egy hete, hogy a Felügyelőség irodájában tárgyalunk az új tantervről, a jövő iskolai évről, s íme a temetőbe kísértük az iskola érdemekben dus tanárát, a kollégát, a barátot, az ifjúság szakavatott nevelőjét, jóakaró barátját.

Foglalkozva az elhunyt kiváló képességeivel, emberi és közéleti nagyságával, megállapította Könczöl József, hogy a vesztesség majdnem pótolhatatlan a jelen körülmények között.

Könczöl József megható bucsuszavai után Stagelschmidt Jenő, a BMKSz helybeli fiókjának ügyvezető elnöke parentálta el a halottat a BMKSz és a becsereki fiók nevében. Többek közt a következőket mondotta:

— Most babérrel kellene homlokát koszoruzni mindazokért, amit az ifjúság 35 éves nevelésével busásan kiérdemelt, de ő koporsóban tért meg hozzánk és mi koszorúkkal és könyvel rójuk le hálánkat.

— Tanult, tanított és küzdött lankadatlan erővel, mert szíve utolsó dobbanásáig fiatal maradt. Apollo küldönce volt és mindvégig idealista. Ha nem is látta tisztán a sorskönyvébe írt lapját, de sejtette, hogy nemsokára bucsuznia kell tanítványaitól, tisztelőitől és a Bánát magyarságától. A színházban és a sportpályán néhány héttel ezelőtt még egyszer felvonultatta az ifjúságot és mindkét esetben megcsillogtatta tehetségét — úgy érzem ő már ott bucsuzott tőlünk.

— Mi most a temetőbe kísértük, hogy elköszönjünk Tőle. Rögöt hintünk koporsójára, hogy szíve még egyet dobbanjon, hogy érezze, hogy magával vigye az örökkévalóságba annak tudatát: aki a Bánát magyarságát szolgálta egy életen át, az nem hal meg egészen, mert itt áll már helyén egy új ifjúság, amely kész minden pillanatban az erőitlen kezünkből kihulló fegyverrel tovább küzdeni azért a célért, melyért ő és minden tanítványa szívesen áldozta életét.

— Példamutatását jutalmazza a magyarok Istene örök nyugalommal. Amen.

Utóljára Varga Tibor, képviselve a néhai és a mostani tanítványokat, mondott köszönetet a koporsó fölött a sok sok fáradozásért.

Külgyminiszterváltozás Magyarországon

Budapest, július 26.

Horthy Miklós kormányzó, a kormány javaslatára, Kállay Miklós miniszterelnök és külgyminiszter állandó helyettesét Ghiczy Jenőt külgyminiszterre nevezte ki. A miniszterelnökség és külgyminiszterség elkülönítése már régebben tervben állt, de csak most vált valósággá. A magyarázat egyszerű és abból adódik, hogy a miniszterelnök amugyis óriási munkaköre a tehermentesítést, illetve kettéválasztás megkivánja. Az új külgyminiszter egyébként már 1941 óta állandó helyettese a külgyminiszternek és így külgyminiszterre történt kinevezése a külpolitika változatlanóságát, folytonosságát jelenti.

Ghiczy Jenő 1921 óta működik a diplomáciai pályán. Több helyen, köztük már Belgrádban is, mint követségi tanácsos teljesített szolgálatot. Kinevezése szombaton történt és utána a Kormányzó Ur Öfóméltósága kihallgatáson fogadta. Hivatal átvétele alkalmával első ténykedése során táviratilag mutatkozott be Mussolini olasz miniszterelnöknek, Ribentropp német külgyminiszternek, Bulgária és Japán külgyminiszterének. Az új külgyminiszter 1893-ban született. A diplomáciai pályán kiváló sikereket ért el, különösen annak révén, hogy a nemzetiségi kérdés alapos ismerője. A külgyminiszter állandó helyettese Szentmiklósy András.

Francia okmányok a szovjet politika eszközeiről

Berlin, július 26.

Kaganovics helyettes kommunista párttitkárnak és Kollontay asszony stockholmi szovjet követnek a „Deutsche Diplomatische Korrespondenz“ részéről megállapított kijelentéseit a Quai d'Orsayn zsákmányolt, legutóbb felszínre jutott okmányok bizonyítják. A francia külgyminiszterium levéltárainak legfontosabb okmányai közé tartoznak ezek. Gaussen volt stockholmi francia követ két jelentéséről van szó, amelyek egyike 1933 január, a másik pedig 1933 március haváról kelt. A követ 1933 március 14-iki jelentése ismerteti Kaganovicsnak, a kommunista párt helyettes titkárnak Kollontay asszony stockholmi követ címére küldött jelentését, amely a kommunista párt központi bizottsága Polit-irodájának és a III. Internacionale végrehajtóbizottságának közléseit tartalmazza. Kaganovics a többi között a következőket mondja: ne higyjétek, hogy papirrongyoknak, megállapodásoknak, szerződéseknak, kötelezettségeknek bármilyen jelentőséget tulajdonítunk, sem a Polit-irodában, sem a központi bizottságban ilyen könnyen hívó, érzélgős emberek nincsenek.

A francia követ 1933 január 21-iki jelentése Kollontay asszony stockholmi szovjetorosz követ egyik beszédét ismerteti, amelyben a következőket mondja:

— Mult december 30-án Madame Kollontay a szovjet követégen előadást tartott kormánya külpolitikájáról, különösen a Franciaországgal kötött megneemtámadási szerződésről.

— Mi szerződéseket aláírtunk — mondotta Kollontayné — és továbbra is kötni fogunk, de nem azért, hogy a győztes államokhoz, amelyekkel sohasem lehetnek közös érdekeink, közeledjünk, hanem kizárólag, hogy ezeknek az államoknak éberségét elaltassuk, ha ilyen politika a munkások haszna szempontjából szükségesnek látszik. A szovjet kormány — ezt sohasem szabad elfelejteni — nemzetközi kötelezettségeket tartalmazó okmányokat sohasem ismert el igazán érvényeseknek. Vannak országok, amelyekkel már háromszor, sőt négyszer tárgyalunk, de kötelezettségeinket mindig megzegtük, ha a szerződés felmondása vagy megsértése a mi javunkra vagy a másik szerződő fél kárára történhetett.

Kollontay asszony utolsónak a legnagyobb mértékben fejtegette a török szövetség előnyeit.

— Ankarával kötött megállapodásaink — mondotta — a legértékesebb szerződések, amelyeket aláírtunk: megnyitják számunkra a kaput Kelet felé. Indiához az ut Törökországon át vezet.

Anglia Róma végpusztulását akarja

Róma, július 26.

Róma bombázását, Tedder angol légi-marsal terve alapján, Doolittle az USA légierők altábornoka vezette keresztül. A Fehér Ház elnöke táviratban köszönte meg az altábornoknak és repülőinek a kiváló teljesítményt és valamennyi tisztet és pilótát, akik Róma bombázásában résztvettek, „diszszabadjómivessé“ nevezte ki és minden lerombolt templomért bizonyos összegű dollárjutalmat juttat.

A „Daily Sketsh“ ezzel kapcsolatban nem röstelli következőket mondani: „Mi már rég abban a meggyőződésben élünk, hogy súlyos teherként nehezedik ránk Róma, bombasztikus épületeivel, az Emánuel-emlékművével, fórumaival, diadaliveivel s diadalutjaival. Hogyha azok, a Cézárók hódítási vágyainak kiáltó emlékei, továbbra is érintetlenül fennállanak, a jövőben és örökös az lesz a kívánság, hogy ismét érvényre jussanak. Ránk

angolokra nézve legjobb lesz az, hogyha azok a különködő emlékművek eltűnnek a föld színéről“.

A „Göteborgger Handels- und Schiffahrtszeitung“, amely az angolok zsoldjában áll, szolgáltsági aljasságában következőket írja: „Hogyha a háboru megkivánja a legrégebb, legemlékezetesebb városnak a föld színével való egyenlővé rombolását: úgy azt habozás nélkül véghez kell vinni!“

Minden jóérzésű kulturember szívében utálat és megvetés ágaskodik a romlottságnak ilyen feneketlen mértékén.

Kis nemzetek a békéért

Madrid, július 26.

Hambro, Amerikába kivándorolt volt norvég képviselőházi elnök rádióbeszédében kijelentette, hogy a kis nemzeteknek nagyobb érdekük fűződik a jövő békéhez, mint a nagyhatalmaknak, mert egész létük a békeségen nyugszik.

Uj százdinárosok

Belgrád, július 26.

A szerb Nemzeti Bank 1943 július 26 án bocsátja forgalomba az új 100 dinárosokat. Az új bankjegyet igen szép és izléses rajz díszíti. Az egyik oldalon nyolcszögletes keretben Szent Száva arcképe látható, a másik oldalon szántóföldön nemzeti viseletű parasztember ekébe fogott ökörrel szánt és ugyanott az ország címere díszlik.

Jó a termés Szerbiában

Belgrád, július 26.

A szerb földmívelésügyi miniszterium közlése szerint Szerbia buza és árpatermésének learatása, cséplése és betakarítása befejezéshez közeledik. A buza és árpa minőségében és mennyiségben lényegesen jobb, mint az elmúlt évben, ami a kedvező időjárásnak tulajdonítható, valamint az ok és tervszerű gazdaságvezetésnek.

Koppenhága környékén csodálatos Fata Morgánát láttak. Koppenhágából jelentik: Koppenhága környékének több pontjáról, a láthatár északnyugati szélén, pénteken este mintegy két óra hosszat rendkívül érdekes délibábot figyeltek meg. A délibáb egy a tengerbe nyuló, Gibraltárhoz hasonló sziklatömböt mutatott és a parján pálmák és egyéb délszaki növények voltak egész világosan kivehetők.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Mindazon rokonoknak, jóbarátoknak, ismerősöknek, akik felejthetetlen jó férjem, illetve apa, testvér és rokon

VERÉB GYÖRGY

mészárosmester

elhalátozása alkalmával részvétnyilvánításukkal felkerestek, koszorú- és virágadományokkal, valamint a temetésen való megjelenésükkel fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, ezuton mondunk köszönetet

Külön köszönettel tartozunk mézszáros és hentes kollégáinak koszorúadományukért és testületileg való megjelenésükért.

Becserek, 1943 július 24.

A gyászoló család.

HIREK

Majszki szovjet követ Moszkvába utazott

Stockholm, július 26

Majszki, a Szovjetunió londoni követe, váratlanul Moszkvába utazott. Az utazást, politikai körökben úgy magyarázzák, hogy az összefüggésben áll a lengyel-szovjet viszály kérdésével. Megnem erősített hír szerint, Majszkinak feladata a lengyel-szovjet viszony rendezése, még pedig olyformán, hogy a két ország föderatív egyezséget köt. Beavatottak úgy tudják, hogy ennek lehetősége fennáll. Csak egy körítés maradt a függőben. Az a kérdés pedig, Teschen hovatarozása.

„Fél kézzel is megfogjuk a kapát s kaszát!”

Ezüstkalászos gazdatanfolyamot hallgatnak, mintagazdaságokat látogatnak, új életre készülnek sebesült katonáink

A vonatablakból vidám, pirosarcú katonák integnek: a sebesült honvédek kocsija ez. Pár perc s már is indulunk a kirándulásra, amely szórakozás és komoly tanulás is egyben. Igen, a jókedvű, ünnepnap kirándulás a legkomolyabb tanulmányút is a margitszigeti katonai kórház gazdasági tanfolyamának ötven résztvevője indul el egy napra, hogy kint a falun, gyakorlatban is lássa, amit eddig elméletben tanultak meg a földművelés és állattenyésztés tudományából. Ahogy együtt utazom a jókedvű s mégis komoly férfiakkal, akaratlanul is az első világháború rokkantjai jutnak eszembe, akiknek a vitézségi érem mellé legjobban esetben is csak egy utcai árusengedély jutott... s arra gondolok, hogy talán most másképp lesz! A mai katonáorvosok és a sebesültekkel foglalkozó hivatalos fórumok igyekeznek a sebesülteknek olyan foglalkozási ágakat és megélhetési lehetőségeket teremteni, amelynek keretén belül hasznos munkát tudnak végezni s ami nem kevésbé fontos, egész embernek érzik magukat s egész emberként dolgozhatnak.

Ezt az emberi „átállítást” jelenti ez az ezüstkalászos gazdatanfolyam is, amelynek jelentőségét nem kell külön méltatni.

Az új háború sebesültjei tisztelegnek a mult világháború hősei előtt

Tanulmányutunk állomása Dunakeszi község, amely érdekes népességi statisztikájával bizonyítja a magyar parasztság erejét s életrevalóságát. A község közel fekszik a fővároshoz, lakóinak legnagyobb része ipari munkás kistisztviselő, Budapestre bejáró, ott dolgozó férfi és asszony. A falu lakóinak csak tizenhét százaléka foglalkozik földműveléssel s mégis ez a réteg adja meg a súlyt, a község anyagi tekintélyét.

Már az állomáson is, a katonáink tiszteletére felsorakozott közönség sorában, sok földművest látunk. Napról égett arcú, feketeruhás, ezüstkalászos gazdaküldötségek fogadják a katonákat s dr. Fék András főszolgabíró beszédében a gazdatestvérek nevében köszönti a rokkant hősokeket. Istentisztelet után a mai háború rokkantjai tisztelegnek a mult világháború hősi halottainak és sebesültjeinek emlékműve előtt. Az ünnepégen ott van az egész falu. Ifju A. Lengyel János gazdaköri elnök beszédében ezt mondja:

— Ti, sebesült testvéreink, a házáért sebesültetek meg s a magyar földért. Tapadjatok oda félkarral, csonkán, bémán is a földhöz s dolgozzatok, műveljétek, a föld gyógyító, áldó ereje vi-szaadja nektek erőteket, hiteket, önmagatokat!

rint, Majszkinak feladata a lengyel-szovjet viszony rendezése, még pedig olyformán, hogy a két ország föderatív egyezséget köt. Beavatottak úgy tudják, hogy ennek lehetősége fennáll. Csak egy körítés maradt a függőben. Az a kérdés pedig, Teschen hovatarozása.

Elmélet és gyakorlat — és az igazi tanulás!

Arnyas fák alatt ülünk, a kulturház udvarán. A hosszú s fehérre terített asztaloknál honvédek ebédelnek s a dunakeszi leányok hordják körül a jóféle paprikával teli tálakat. Emelkedett a hangulat, hiszen a kerti tisztáson már hangolnak, készülődnek, a cigányok. Mig az ebéd tart, egymás után han vannak a fölköszöntők, amelyek közül dr. Vass András gazdasági tanáré, aki a rokkantak tanfolyamának lelkes és hozzáérő vezetője. Závodszy Géza községi jegyzőé és Bajnok Géza tanítóé emeljük ki, mindegyik hangoztatja az igazi testi-éri szeretetet, amellyel a sebesült katonákat várták.

Ebéd után ugyancsak magyaros tánc kerekedik, megható is, szomorú is, mosolyognivaló is, ahogy a félkarú, fél-lábu honvédek ropják a csárdást a dunakeszi szép leányokkal! De hamar vége szakad a mulatságnak — legalább is egy időre —, mert a honvédek látogatóba indulnak, megnézni a falu ezüstkalászos gazdáinak házatáját, mintagazdaságait, földjeit.

Egyik-másik sebesült katonával beszélgetek el utközben. Kolozs György, a sopronmegyei Szécsényből való, elmondja, hogy hat magyar holdja van odahaza. Ha majd elvégezte a tanfolyamot s leszerel, otthon igyekezik értékesíteni, amit a tanfolyamon tanult.

— Megtanultam — mondja öntudatosan —, hogy milyen fontos az állattenyésztés a nemzetgazdaság, a tej haszon és értékesítés céljából is. Meg aztán, hogy a műtárgya nemcsak az uradalmaknak való, de nekünk, kisgazdáknak is.

Orós István tolnamegyei napszámos, öt gyereke van, és egy nagy-nagy álma:

— Már igényeltem földet, azt hiszem, meg is kapom. Akkor a magam gazdája leszek és megmutatom, hogy kisbirtokon is lehet sokat termelni!

Sorban látogatjuk a házakat s így látja csak az ember, hogy az elméleti tanulás mellett milyen nagy szerepe van a gyakorlatnak s tapasztalatnak!

A rokkant is lehet jó gazda

Szabó János bíró portáján vagyunk. Meglep a rend és tisztaság, amely mindenütt fogad. Nem csoda, ő a falu első gazdája...

A sebesült katonák, mindent végignéznék, megtapasztalnak és mindent megkérdeznek. Különösen megnyeri tetszésüket az istállóépület ügyes beosztása, az udvar észszerű elrendezése, a trágyagyűjtő betontartálya. Egyik-másik mindjárt jegyzet is készíti a látottakról. Otthon majd felhasználja maga is!

A mezőre is kísétálunk.

Zölden, szárbaszökkenően, kalászo-

san hajladozik a vetés, gazdag aratást ígér a föld és erőt, e. egészséget, új életet! Amire minden magyarnak, de a sebesült hősokeknél még sokkal inkább szükségük van. Mert be akarják bizonyítani, hogy ők csonkán is egész emberek s hogy így is hasznos tagjai a társadalomnak, hű fiai a házáknak és hogy a rokkant is lehet jó gazda!

Tarka est a Városi színházban. A jelenleg városunkban tartózkodó 35230-as számú táboripostához tartozó katonák mulatságos jókedvű estet rendeztek a városi színházban. Az est programja változatos és gazdag volt. A műsorszámok precízen, gyorsan peregtek, hol komoly művészi teljesítménnyel, hol burleszk helyzet-komikumával állandó érdeklődést vagy viharos kacagást váltva ki a közönségből. Gréf boszorkányos ügyességgel odavetett karrikaturáit, Jakob széplangu énekszámai követték majd Steiner nagyszerű egyensúly produkcióival el-tette ámulatba a közönséget. Reichenbacher és Hagara nagyvárosi nívót tartó késdobálásai után Hildebrandt humoros előadását sok nevetéssel jutalmazta a közönség. Richmann és Kühn harmonika művészeket őszinte csodálattal és élvezettel hallgattuk. A műsor második részében humoros, egyfelvonásos és akrobata művészek kacagató produkciói következtek nagyszerűen visszaadva a kaszánya és katonáit kicsit nyers — de nagyon mulattató humorát. Puchner, mint nőimitátor igen hangosan végződő táncával zajos sikert aratott. Az est mozgató ereje azt hiszem rendezője is Paust hadnagy volt, aki jókedvű, szellemes konferanszával, elsőrangú színészi alakításával azonnal beférkőzött a közönség szívébe. Szünni nem akaró tapsal jutalmazták minden megjelenését. Hogy ennek a kedves mulatságos amellől nívós estnek mennyire meg volt az erkölcsi hatása misem mutatta jobban, minthogy a színházból hazatérő közönség, még az uccán is hangos nevetéssel tárgyalta az élvezetes estét.

LEGÁT IRÉN FOGÁSZ távolléte miatt augusztus 10-ig nem rendel.

Koszorúmegváltás címén Christján Jenő tanár elhalálozása alkalmából a Női Tábornak 200 dinárt adományozott Kullmann Béla a gimn. III. osztályának tanulója.

Honfoglalás, temetőre bukkantak Pozsonyvezekényben. Pozsonyvezekény határában honfoglaláskori temetőre bukkantak, amelyben körülbelül hatvan sír van. Megállapították, hogy ugyanezen a helyen már kőkorszakbeli temető is volt. A leletek teljes feltárására hamarosan sor kerül.

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, akik felejtethetlenn férjem, vejem és rokonunk

Buschbacher Ferenc

elhalálozása alkalmával részvét-nyilvánításukkal, virág- és koszorúadományokkal, valamint a temetésen való megjelenésükkel nagy fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, különösképpen a templomi énekkarnak szép énekéért, ezúton mondunk hálás köszönetet.

A gyászoló család

Vasárnap	Julius 31 nap
25	Kat. Jakab ap. Prot. Jakab
Hétfő 26	Kat. Anna assz. Prot. Anna
Kedd 27	Kat. Kamilla Prot. Olga
Szerda 28	Kat. Ince pápa Prot. Ince
Csütörtök 29	Kat. Mártha sz. Prot. Márta
Péntek 30	Kat. Judit vt. Prot. Judit
Szombat 31	Kat. Loyol. Ign. Prot. Oszkár

Ma a Nikolics gyógyszer-tár Frucht Platz (Buza tér) tart éjjeli szolgálatot.

Délben fél egytől 3 óráig csak az ügyeletes gyógyszer-tár van nyitva, a többi ezen idő alatt bezár.

A munkásbiztosító ügyeletes orvos a Becskerek (Nagybecskerek) egész területére szombaton este 8 óráig, hétfő reggel 6 óráig dr. Szavin Evgenije lakik Mária Terézia ucca 28. szám alatt.

Felhőszakadás a Bánátban. A rövid kánikulát, melyet a fürdőtulajdonosok kitünő örömmel fogadtak, szombat délután felhőszakadás szakította meg. Hat óra tájban vészjelző féhők tornyosultak az égen, csakhamar tompa moraj jjesztette meg az ijedősebb lakosságot s egy negyedóra múlva olyan tömegekben hullott az ég áldása, hogy egyes házakban két óra hosszat is internálva maradtak a lakók s a Sepp Kraft uccában pedig olyan hatalmas tó képződött, amelyre azok a bizonyos legöregebb emberek sem emlékeznek. A zivatar egy óránál tovább tartott. Nagy esőkről, melyek részben jéggel voltak keverve, kaptunk jelentést Pancsováról és a Pancsova —becskerek-i vonalon fekvő községekben is. A gazdák véleménye szerint a szombati nagy eső különösen a tengeri fejlődésére igen jó behatással volt.

Gyászmise. Ifj. Karsai János lelki-tívűért holnap szerdán, július 28-án, reggel 7 órakor tartanak gyászmisét a róm. kat. templomban.

Adományozás. Christján Jenő gimnáziumi tanár elhunytá alkalmával, dr. Magyar Károly koszorúmegváltás címen az Iskolaalpra 250 és a rk. Árvaháznak 250 dinárt adományozott, Maier Ilonka V. gimn. tanuló ugyancsak koszorú megváltásáért 300 dinárt adományozott az Iskolaalpra.

Bungáriában magánszemélyek nem kaphatnak vasúti bérletet. Szófiából jelentik ezentúl bérletet csak szolgálatilag utazó államhivatalnokok, vagy olyan személyek használhatnak akiknek foglalkozása ezt feltétlenül megkívánja.

Olaszországban egységes női fehérműt gyártanak. Rómából jelentik: Az olasz korporációs minisztérium rendelete értelmében a jövőben csupán egységes típusú női fehérműt gyártanak Olaszországban és maximált áron hozzák forgalomba.

Kerületi parancsnokság I/823.

Becskerek, 1943. VII. 7-én.

A második légvédelmi intézkedés

Az 1943. évi július hó 9-én kelt Bánátra szóló légvédelmi intézkedés kiegészítése és végrehajtása:

I. Az 1943. évi július hó 9-én kelt rendelet I. fejezetének 1. §. 1. pontjához:

1. §.

A padlásokról az összes könnyen gyúlékony tárgyak eltávolítandók. A többi, nem könnyen gyúlékony tárgyak, amelyeknek továbbra is a padlásokon szabad maradniuk, úgy helyezendők el, hogy az esetleges oltási szolgálatot ne akadályozzák. Különben az elhelyezésnek úgy kell történie, hogy a hozzáférhetőség a padlás sarkaihoz is lehetséges legyen.

2. §.

Minden padláson kellő mennyiségben föld és homok, nemkülönben szükséges lapátok helyezendők el, hogy ezekkel a gyújtóbombák okozta esetleges tüznek tovább terjedése leközdhető legyen.

3. §.

A házakban, amelyekben több lakófél lakik, a padlásokon az ügyeleti szolgálat olyképpen készítendő elő, hogy a háznak felnőtt lakói sorrendben és felváltással minden 8 napra, erre a szolgálatra legyenek beosztva. A beosztásért a háznak tulajdonosa, vagy pedig a háztulajdonos által kirendelt felügyelő felelős. A szolgálatot teljesítő háztulajdonosnak a légitámadás alkalmával elsősorban a tűznek eloltásáért kell gondoskodnia. Később lesz köztudomásra adva, hogy melyik időponttól kezdve kell a padlásokon ezt a szolgálatot keresztül vinni.

II. A rendelet III. fejez. 5. §. 1. pontjához:

4. §.

Egy esetleges légitámadás alatt a sötétség beálltával vagy éjnek idejében a villanytelepnek kötelessége az áramot kikapcsolni, az életbevágóan fontos vállalatoknak és intézményeknek (mint pl. kórházaknak, rendőrségi és mentőállomásoknak) azonnal pótvilágítárról kell gondoskodni. Ezen intézményeknek egyidőben a szükséges elsősegélyberendezéseket készenlétben kell tartani.

III. A rendelet V. fejez. 7. §. 1. pontjához:

5. §.

Büntetés alá esnek nemcsak az 1943. évi június 9-én kelt rendelet elleni kihágások, hanem a Kerületi parancsnokság által kibocsátott további rendeletek és szabályzatok, valamint a Kerületi parancsnokság által kinevezett járási légvédelmi parancsnokok végrehajtási utasításai elleni kihágások is.

Valamennyi keményebb büntető rendelkezést közben az 1943. évi május 28-án kelt és légvédelem érdekében tett intézkedések idején elkövetett cselekményekre vonatkozó minisztertanácsi rendelet is magában foglalja, mely rendelet a szerb minisztériumok hivatalos lapjában, német kiadás, 46. szám, 667. oldalon jelent meg.

Kerületi parancsnok:

Amelung s. k.
kapitány és parancsnok.

Keményseprősegéd

állandó munkát kap

Maurer János járási mesternél,
Versec, Mohren utca 12. 760

Paraszt vagy földműves?

Vannak kérdések és viták, amelyeket — nem lehet sohasem megoldani, illetőleg lezárni. Mindig marad egy kis csoport, vagy akár csak egy ember is, akik tovább védik álláspontjukat. Ilyen a paraszt, vagy földműves elnevezés körül folyó vita is.

Egy kemény levél

„Egy igen nehéz kérdést vagyok bátor feltenni a Te tekintetes Szerkesztőség előtt: miért nem akarja a paraszt szó helyett a földműves szót használni b. lapjában? Előre is jelzem, hogy amennyiben erre kérdésre megnyugtató feleletet adni nem tudnak, a lapot sokan vissza fogják rendelni. Ha nem tudnák, majd mi megmagyarázzuk miért. Kiváló tisztelettel! H. K.:

Rövid és kemény irás. Mi azonban megkíséreljük, hogy lapunk szokott hangján „megnyugtató feleletet” adjunk.

Am igyekezzünk egyetemes nézőpontból végére járni a kérdésnek: paraszt vagy földműves elnevezés illik-e reánk?

Kiról van szó?

Megérkeztünk. Az utolsó szónál, amely így hangzik: „reánk...” Igen, de kik tartoznak ide? Olvasóink összesége nyilván nem, hisz közöttük igen sok városi szellemi foglalkozó is akad. Akkor tán vidéken élő olvasóink? Még azok sem! Hisz csakis a tájékozatlan ember állítja: „falun mindenki egyforma...” Ezzel szemben a való helyzet az, hogy éppen vidéken, ahol a kis közösségekben éppen úgy megtalálhatók a különbségek, mint városban, a község miatt, — a különbségek, talán nagyobbak. Persze vigyázzunk, mert a különbség egyáltalán nem jelent — ellentétet!

Namármost, elképzelhető-e, hogy kerekon mindenkit „tanácsos urnak”, avagy (mivel általában mindannyian dolgozunk) „munkástestvérnek” — szólítsanak. Éppen így neveléses, ha minden vidéken élőt ezzel a megszólítással „tüntette ki” az arravetődő: — „gazd’ uram...”

Mikor sértő a szó, paraszt?

Első, amire gondolunk: mindennek neve van. Azoknak az embereknek is, akik a földhöz legközelebb élnek. Mégpedig egyéni és közösségi elnevezésük. Én, Kis Pál, Kovács Imre, Szabó Sándor stb. általában és helyes önérzetből — természetesen megsértődöm, ha ezt a nevet hallom: „no paraszt”, vagy „te paraszt”.

Ne felejtjük el azonban, hogy a Kiss Pálok, Kovács Imrék és Szabó Sándorok, akik a földhöz élnek, együttesen is szerepeltek. Együttes súlyuk van van közösségben is, egy hivatásban élnek. Márpedig az emberi társadalom ilyen tagozódásai is „nevesek”. Ezeket is el kellett nevezni.

A vidéki életformában éők is, mint egy név élnek a nemzet fogalmában. S itt erőltetett, mosolyt fakasztó lenne a különböző műszavak használata.

Mit jelent a földműves?

Tehát földműves elnevezés a helyes? Ez már megfelelő. Igen, de csak addig, amíg tovább nem gombozítjuk fonálát s nem nézünk ismét a

sok elméletet kikacagó — élet felé, amely azt mondja: a földműves szó mögött is tartalom van. S legnagyobb részben mindenütt az a földműves, aki — a maga földjét műveli. Mégpedig nem is 1—2 holdat! Kiszgazda, kisbirtokos, a földművelő ember. Legalább is nem lehetett eddig hallani, hogy egy gazdasági cseléd, napszámos vagy törpebirtokos önmagáról ezt állította volna: „földműves vagyok...” Cseléd, kubikos, napszámos, — ezt azonban mondogatják. Éppen elegendő. S ők sem veszik megtszítottetésnek a paraszt jelzöt, ha az mint — egyéni (!) megszólítás éri.

Sértő-e ilyen szó, mint paraszti állam, paraszti öntudat?

És mégis, azt kell mondanunk, hogy amikor a földből élők nagy közös megmozdulásairól, mozgalmairól van szó, amikor a magyar földből élők közös érdekeikért szállnak síkra, soha nem szégyenlették a paraszt szót zászlajukra írni. A legszebb emlékeink éppen ezzel kapcsolatosak. Ki meri azt állítani, hogy e’pirul a szégyentől, amikor a parasztság új életformájáról beszélnek (ami — úgy mellékesen — a régi jó magyar életforma korszerűsítése lenne...), ki restelkedik olyan szavak olvasásakor, mint amilyen a parasztállam, paraszti öntudat, összefogás, stb., stb.?

S ezzel már helyben is vagyunk. Nevünket meg kell becsülnünk! Amint csak szűk családi körben tudjuk, hogy ki a Jóska, vagy a Sanyi, úgy a nemzet életében sem szerepel a föld népe, a vidéki magyarság külön-külön csoportokban: Hogy a hasonlatnál maradjunk: — keresztneve szerint! Használjuk akkor a vezetéknevünket! A paraszt nevet! Így van ez más dolgozó rendekkel is, bárhová nézünk. Például a hadsereg tisztjei között is vannak csapattisztek, katonai tisztviselők, törzs tisztek, vezérkari tisztek stb. A minisztériumban is vannak fogalmazási, számvéveségi, segédhivatali, szerződéses munkaerők. De ki sértődik meg azon, ha kifelé tisztnak vagy miniszteri tisztviselőnek szólítják az összességét? — Amely elnevezés ugyanakkor szintén bántó lehet, ha — egyénekre alkalmazzuk. (Pl. egy minisztert így szólítanának: „Mélyen tisztelt tisztviselő ur”...)

Mit mond a józan gondolkodás?

Azt hisszük tehát, ez a megnyugtató felelet! Legyünk magánéletünkben és helyi jelentőségű dolgokban: napszámos, cseléd, telkes, földműves, kiszgazda, nagygazda, de kifelé vállaljuk továbbra is ősi megkülönböztető és ugyanakkor még ma is mindenütt — ilyen formában föltétlenül tekintélyt hordozó — paraszti nevünket. Erre nemcsak a józan gondolkodás és az igazság, hanem öntudatunk, a múltunk ismerete és a becsület is kötelez.

Bizonyos, hogy így használva nevünket, s elutasítva az egyéniégen valóban sértő tartalmat kapott „te-parasztoszt” sikerült közös nevezőre jutnunk. S átadhatjuk a ka-

rasztság minden rétegét, — tehát a cselédekét éppen úgy, mint a nagygazdákat érdeklő — közös feladataink alapos megbeszélésére, közös munkájára!

Az Akadémia érdekes véleményét mondott a paraszti szóról

A Magyar Tudományos Akadémia nyelvvelő bizottsága Szinyei Ferenc elnöklésével ülést tartott, amelyen igen érdekes dolgokról volt szó.

Az Országos Mezőgazdasági Kamarához több javaslat érkezett, hogy a közhasználatban lévő „paraszt” szó helyett alka’masabb elnevezést használjanak a kiszgazda fogalmának kifejezésére. A kamara az Akadémiától kért véleményt. A bizottság több hozzászólás után kimondta, hogy a kérdés inkább társadalmi, mint nyelvészeti. Akárhogy erőlködünk is, a történeti becsü paraszt kifejezés helyett jobbat, magyarábbat nem lehet találni a föld népének megjelölésére. A nyelvhasználat nem igazodhatik a változó politikai divatokhoz. Kétségtelen, hogy a paraszt szónap van bántó értelme is, de ez még nem ok arra, hogy ezt a szót töröjünk nyelvünk-ből. A szónak sértő jelentése egyébként mostanában csökkenőben van.

Apróhirdetések

Ara 10 szóig 30 dinár, minden további szó 3 dinár.

Házmeszteri állást keresek. Özv. Gilezan Draginja Becskerek, III. ker., Becsejszki u. 38. 770

Rádióműsor

Budapest I. állandó hétköznapi műsorszám

5.40 Üzen az otthon, a Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat. — 6.40 Ébresztő, tolna. — 7.00 Hírek, közlemények, hang- lemezek. — 10.00 Hírek. — 11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. — 12.00 Fohász, Himnusz. — 12.40 Hírek. — 1.30 Honvédek üzennek. — 2.30 Hírek. — 2.45 Műsorismertetés. — 3.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak. — 4.20 Hírek német, román, szlovák és ruszin nyelven. — 4.45 Időjelzés, hírek. — 6.50 Hírek. — 9.40 Hírek. — 11.45 Hírek.

Kedd, július 27.

Budapest I.

10.15 A rádiózenekar műsorából. 11.15 Dalok és hangszerezők. 11.40 Divattudósítás. 12.10 A légierők fűvészenekara. 2.00 (14.00) Radics Gábor táncgyűjtése játszik. 3.00 (5.00) Buda-i Mandonizzenekar. 3.30 (15.30) Gyermekdelután. „Boci, boci tarka”. Irt: Kispánci József 4.00 (16.00) Malipier: Cantari alla madrigalesen (Római vonósneves). 5.00 (17.00) A Vitézi Rend Zrínyi Csopótjának musora. 5.30 (17.30) Vecsey Ernő táncszámokat zongorázik. 6.00 (18.00) Ruter Irén és Péczy László énekli, kíséri a Rádiózenekar Majorossy Aladar vezényletével. 7.00 (19.00) A Széke fővárosi Zene- és hangversenye. 9.05 (21.05) „Legszebb Árpád-ori műemléke...” A közvetítést Jac kocsig templomból vezeti Revay József dr. 9.30 (21.30) Csárdások. 10.10 (22.10) Melles Béla zenekar. 11.10 (23.10) Gigli és Journet műsorából.

A szerkesztésért és kiadásért felel

Özvegy dr. Mara Jenőné

Uri (Herren) ucca 7.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Sepp Kraft (Zápolya) ucca 3.

Becskerek (Nagybecskerek)